

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет: історичний

Кафедра: соціології

Затверджено

**на засіданні кафедри соціології історичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка,
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.**

Завідувач кафедри

д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

Силабус дисципліни вільного вибору студентів

«Війна і суспільство»,

**що викладається в межах освітньої програми
першого (бакалавського) рівня вищої освіти**

Львів 2022 р.

Силабус курсу
«Війна і суспільство»
2020-2021 навчального року

Назва курсу	Війна і суспільство
Адреса викладання курсу	ЛНУ імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра соціології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 соціальні та поведінкові науки; 054 соціологія
Викладачі курсу	Лапан Тетяна Дмитрівна, к. іст. н., доцент кафедри соціології
Контактна інформація викладачів	tetianalap@yahoo.com tetyana.lapan@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення занять за попередньою домовленістю
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Російська агресія призвела до серйозних соціальних трансформацій в Україні, так і у світовій спільноті. Повномасштабне військове вторгнення росії та інтенсивні бойові дії, які тривають в Україні з 24 лютого 2022р., завдали потужного удару по всіх ланках економічного, соціального, гуманітарного життя українського суспільства. Норми і правила співжиття, які з часів Другої світової війни визначали світовий порядок, вичерпали себе. Нову епоху визначають глобальна загроза війн, ризик поширення ядерної зброї, проникнення кіберпростору в усі сфери життя. Російська агресія вплинула на структуру, зайнятість, рівень життя населення, сферу соціального захисту та ринок праці, соціальне самопочуття громадян і т.д.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Війна і суспільство» викладається в межах освітньої програми першого (бакалавського) рівня вищої освіти, у 5 семестрі
Мета та цілі курсу	Метою засвоєння дисципліни є розвиток теоретичних уявлень про мир і війну як соціальні явища, про їх сутність і види. Вивчення даної дисципліни відповідно необхідне для формування і розширення у студентів теоретико-методологічних соціологічних знань, які є фундаментальними засадами дослідницької, аналітичної та критичної діяльності. Мета курсу досягається через реалізацію завдань

	<ul style="list-style-type: none"> • сформувати систему знань з теорії та практики міждисциплінарного (комплексного) соціологічного дослідження сучасних питань війни і миру; • зацентувати і дати цілісний огляд багатоманітних концепцій війни та миру, характеризувати соціальні причини їх виникнення; • розкрити специфіку соціологічних підходів до вивчення суспільства • аналізувати сучасне суспільство в Україні, стан та вектори його розвитку; • аналізувати тенденції розвитку громадянського суспільства в Україні та світі; • розглянути соціальні виклики, з якими стикається суспільство, та висвітлити підходи до їх вирішення; • сформувати у студентів первинні практичні навички щодо застосування одержаних теоретичних знань для аналізу поточних змін в українському суспільстві.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. 2. Зелена книга протидії дезінформації / Упоряд. і заг. ред. С. Балан. – ГО «Інститут інформаційної безпеки». – К., 2022. – 178 с. 3. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf 4. Комплексні вимірвальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. – 405 с. 5. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Брайт Букс, 2021. – 248 с. 6. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – 256 с / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/bojko/monografiyabojkoni-internet.pdf 7. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / ред. кол. С. і. Пирожков, В. а. Смолій, Г. В. Боряк, я. В. Верменич, С. С.дембіцький, о.м.майборода, С. В. Стоєцький, Н. В. Хамітов, л.д.якубова, о.В.ясь. інститут історії україни НаН україни. київ: Ніка-центр, 2020. 356 с., 12 с. кольор. вкл. 8. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах / пер. з англ. Тарас Цимбал. – Київ : Наш формат, 2020. – 448 с 9. Розумний М. М. Виклики національного самовизначення : монографія /М. М. Розумний. – К. : НІСД, 2016. – 196 с. 10. Абетка політична. Громадянське суспільство і політика : навчальний посібник. За наук. ред. док. наук держ. упр. О. В. Радченка, вид. 11-е, доп. і перероб. – Київ : 2016. – 48с.

11. Розвиток громадянського суспільства України в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів / В. М. Яблонський, О.М. Балакірева, Т.В. Бельська [та ін.]; за ред. О.А. Корнієвського. – К.: НІСД, 2016. – 72 с.
12. Патнам Р. Д. Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Патнам Р. Д., Леонарді Р. та Нанетті Р. Й.; пер. з англ. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 302 с.
13. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір За наук. ред. М.О. Шульги. - Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. - 198 с. / <https://i-soc.com.ua/assets/files/journal/2analizap.pdf>
14. Хаас Р. «Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу/ Р. Хаас; пер. з англ. М.М. Климчук. – Київ: Основи, 2019. – 376 с.
15. Вайцекер Е., Війкман А. Some On! Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети. Доповідь Римського клубу/ Ернст Ульріх фон Вайцекер, Андерс Війкман; переклад з англ. Ю. Сірош; за наук. ред. В.Вовка, В. Бутка. – К.: Саміт-Книга, 2019. – 276 с.
16. Зімбардо Ф. Ефект Люцифера. Чому хороші люди чинять зло./ Пер. з англ. Любомира Шерстюка. – Київ: YakabooPublishing, 2019. – 592 с.
17. СППРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724с.
18. Требін М. П. Війни в історії людства та їхні наслідки: уроки для України [Текст] / М. П. Требін // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2015. – Випуск 6. – С. 89-98.
19. Требін М. П. «Гібридна» війна як нова українська реальність / М. П. Требін // Український соціум. – 2014. – № 3 (50). – С. 113–127.
20. Рущенко І. П. Гібридна війна: погляд соціолога: монографія / І. П. Рущенко. – Х. : ФОП Павленко О.Г., 2015. – 268 с.
21. Радковець Ю. І. Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України / Ю. І. Радковець // Наука і оборона. – 2014. – № 3. – С. 36–40.
22. Ткачук Р. Гібридна війна / Р. Ткачук // Військо України. – 2014. – № 06 (165). – С. 10–15.
23. Єрмоленко А. Ціннісно-нормативні аспекти сучасної війни / А. Єрмоленко // Філософська думка. – 2015. – № 1. – С. 6–12.
24. Богуцький П. Тероризм як антиправова соціальна практика / П. Богуцький // Право України. – 2015. – № 9. – С. 90–96.
25. Рачок А. Неоголошена війна / А. Рачок, М. Пашков // Військо України. – 2015. – № 04 (174). – С. 24–27.
26. Поліковський М. Ф. Правові форми протидії України Російській агресії у гібридній війні / М. Ф. Поліковський // Держава в умовах надзвичайно-го, воєнного стану чи військової окупації: історія і сучасність (правові аспекти): матеріали четвертої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції / І. Я. Терлюк (укладач); ННПП НУ «Львівська політехніка». – Львів: Ліга-Прес, 2015. – Вип. 4. – С. 29 - 33.
27. Ціннісна складова модернізаційних процесів у сучасному соціумі України : кол. моногр. / [Балакірева О.М., Геєць В.М., Сіденко В.Р. та ін.]; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". – К., 2014. – 340 с.

	<p>28. Попович М. Війна і суспільство / М. Попович // Філософська думка. – 2015. – № 1. – С. 5.</p> <p>29. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства – Режим доступу: http://www.csi.org.ua/</p> <p>30. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://minregion.gov.ua.</p> <p>31. Реформа децентралізації влади в Україні – Децентралізація влади. [Електронний ресурс] [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://decentralization.gov.ua</p> <p>32. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // http://www.library.lviv.ua/</p> <p>33. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // http://library.lnu.edu.ua/bibl/</p> <p>34. Інформаційні ресурси в Інтернеті Офіційні веб-сайти органів державної виконавчої влади, інших органів публічної влади, в тому числі Інтернет-сайти органів місцевого самоврядування. Інформаційний ресурс http://udl.despro.org.ua/, де зібрані е-курси у сфері публічного управління</p>
Тривалість курсу	5 семестр
Обсяг курсу	Один семестр
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу його учасник буде</p> <p><u>Знати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні теоретичні підходи до розуміння сутності війни та миру; • особливості сучасної системи міжнародних відносин та світового порядку; • основні проблеми, які з'являються перед державою та громадянським суспільством при вирішенні питань війни та миру; • нові виклики і загрози для українського суспільства у сучасній системі світової безпеки; • особливості гібридних війн, які ведуться з використанням спеціальної «інформаційної зброї». <p><u>Вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати положення сучасних теорій війни та миру на практиці; • організовувати та проводити соціологічний аналіз проблематики українського суспільства; • застосовувати одержані знання для формування власної позиції щодо стану громадянського суспільства в Україні
Ключові слова	Війна, мир, миротворчість, миро будівництво, толерантність, терпимість, агресія, насилля, ксенофобія, гібридна війна, фейки, інформаційна війна, тероризм
Формат курсу	Очно-дистанційний

Теми	Форма заняття	Література, ресурси	Завдання, години	Термін виконання
<p>Тема 1. «Війна» та «мир» як базові поняття у сучасних соціальних теоріях.</p>	Лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хаас Р. «Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу/ Р. Хаас; пер. з англ. М.М. Климчук. – Київ: Основи, 2019. – 376 с. 2. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. - К; НІСД, 2017. – 496 с. 3. Bond M. Hybrid War: A New Paradigm for Stability Operations in Failing States. Strategy Research Project / Colonel Margaret S. Bond. – U.S. Army War College, Carlisle Barracks, Carlisle, PA, 2007. 25 p. Available at: http://www.comw.org/qdr/fulltext/0703bond.pdf 4. Yenin M. N. Terrorist organizations and social technologies in conditions of the hybrid war // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – No 3/4 (31/32). – С. 24 -29. 5. Рущенко І.П., Гібридна агресія та громадянський спротив у Харкові 2014 р.: уроки першої фази російсько-української війни // Український соціум. – 2016. – No 3(58). – С. 88 – 99. 6. Гібридна війна: in verbo et in praxi : монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса / під заг. ред. проф. Р.О. Додонова. – Вінниця : ТОВ «НіланЛТД», 2017. – 412 с. 7. Рущенко І. П. Гібридна війна: погляд соціолога: монографія / І. П. Рущенко. – Х. : ФОП Павленко О.Г., 2015. – 268 с. 	2	
<p>Тема 2.</p>		<p>1.Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та</p>	2	

<p>Російська війна проти України: історико-політичний, культурний та цивілізаційний фронт.</p>		<p>ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.</p>		
<p>Тема 3. Як змінилося українське суспільство за час російсько-української війни</p>	<p>Лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf 2. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Брайт Букс, 2021. – 248 с. 3. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – 256 с / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/bojko/mologrifiyabojkonl-internet.pdf 4. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / ред. кол. С. і. Пирожков, В. а. Смолій, Г. В. Боряк, я. В. Верменич, С. С. дембіцький, о.м.майборода, С. В. Стоєцький, Н. В. Хамітов, л.д.якубова, о.В.ясь. інститут історії України НаН України. київ: Ніка-центр, 2020. 356 с., 12 с. кольор. вкл. 5. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. Ред. В. П. Горбуліна. – К; НІСД, 2017. – 496 с. 6. Маляренко Т. Безпека людини у мінливому світі : [Монографія] / 7. Тетяна Маляренко. – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2013. – 200 с. 8. Українське суспільство в умовах війни: виклики сьогодення та перспективи миротворення: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. 	<p>2</p>	

		<p>Маріуполь, 9 червня 2017 р. – Маріуполь: ДонДУУ, 2017. – 311 с.</p> <p>9. Рущенко І. П. Гібридна війна: погляд соціолога: монографія / І. П. Рущенко. – Х. : ФОП Павленко О.Г., 2015. – 268 с.</p>		
<p>Тема 4. Емпіричні соціологічні дослідження в умовах війни: можливості та обмеження. Проблеми достовірності соціологічного знання в сучасних суспільних умовах</p>	Лекція	<p>1. Комплексні вимірвальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. – 405 с.</p>	2	
<p>Тема 5. Диджиталізація українського суспільства</p>	Лекція	<p>1. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – 256 с / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/bojko/monografiyabojkonl-internet.pdf</p> <p>2. Ожеван М.А. Homo ex Machina. Філософські, культурологічні та політичні передумови формування конвергентного суспільства : монографія / М. А. Ожеван, Д. В. Дубов. – К. : НІСД, 2017. – 272 с. – Бібліогр. : с. 252–271.</p> <p>3. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf</p> <p>4. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Брайт Букс, 2021. – 248 с.</p> <p>5. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – 256</p>	2	

		с / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/bojko/monografiyabojkonl-internet.pdf		
Тема 6. Армія і суспільство		<p>1. Інформаційний бюлетень “Біла книга 2021. Оборонна політика України”. Київ, 2022</p> <p>2. СІПРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724с.</p>	2	
Тема 7. Інститути державної влади в кризових умовах		<p>1. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с. https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf</p> <p>2. Підтримка демократії в Україні під час війни https://dif.org.ua/article/pidtrimka-demokratii-v-ukraini-pid-chas-viyni</p> <p>3. Україна як цивілізаційний суб’єкт історії та сучасності: національна доповідь / ред. кол. С. і. Пирожков, В. а. Смолій, Г. В. Боряк, я. В. Верменич, С. С. дембіцький, о.м.майборода, С. В. Стоєцький, Н. В. Хамітов, л.д.якубова, о.В.ясь. інститут історії України НаН України. Київ: Ніка-центр, 2020. 356 с., 12 с. кольор. вкл.</p>	2	
Тема 8. Суспільно-економічні зміни		<p>1. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.</p> <p>2. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с. / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-</p>	2	

		soczmin-dlya-tipografii.pdf		
Тема 9. Медицина у період російсько-української війни		1.Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. 2.Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf	2	
Тема 10. Релігія та соціальні зміни: історико-соціологічний контекст		1.Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. 2.Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf	2	
Тема 11. Засоби масової інформації в нових контекстах сучасного медіаланшафт у		1.Зелена книга протидії дезінформації / Упоряд. і заг. ред. С. Балан. – ГО «Інститут інформаційної безпеки». – К., 2022. – 178 с. 2.Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf 3.Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. – 256 с / https://i-soc.com.ua/assets/files/book/bojko/monografiyabojkonl-internet.pdf	2	

<p>Тема 12.</p> <p>Високий рівень життєстійкості і українського суспільства. Психоемоційні зміни та адаптація до війни</p>		<p>1. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.</p> <p>2. Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності. Злобіна, О. (ред.). Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 330 с./ https://i-soc.com.ua/assets/files/book/maket-agenti-soczmin-dlya-tipografii.pdf</p>	2	
<p>Тема 13.</p> <p>Зміни в структурі світового ринку озброєнь в умовах посилення воєнних та гібридних загроз. (Де)мілітаризація світової спільноти</p>	Лекція	<p>1. Хаас Р. «Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу/ Р. Хаас; пер. з англ. М.М. Климчук. – Київ: Основи, 2019. – 376 с.</p> <p>2. СІПРІ 2021: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724с.</p> <p>3. Military Balance 2015: Report. (2015, February). International Institute for Strategic Studies [Electronic resource]. – Access mode: https://www.iiss.org/en/publications/military%20balance/issues/the - military balance 2015</p>	2	
<p>Тема 14.</p> <p>Тероризм. Види тероризму у сучасному світі</p>	Лекція	<p>1. Богуцький П. Тероризм як антиправова соціальна практика / П. Богуцький // Право України. – 2015. – № 9. – С. 90–96.</p> <p>2. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України. – К.: НІСД, 2013. – 64 с.</p> <p>3. Хаас Р. «Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу/ Р. Хаас; пер. з англ. М.М. Климчук. – Київ: Основи, 2019. – 376 с.</p>	2	
<p>Тема 15.</p> <p>Пропаганда</p>	Лекція	<p>1. Зелена книга протидії дезінформації / Упоряд. і заг. ред. С. Балан. – ГО</p>	2	

<p>та контрпропаганда. Дезінформація. Конспірологія (теорії змови)</p>		<p>«Інститут інформаційної безпеки». – К., 2022. – 178 с.</p> <p>2. Фейки, пропаганда, дезінформація та виборчий процес: як нам захистити демократичні практики? / за заг. ред. Дубова Д.В. – К.: ТОВ «Видавництво Сталь», 2019. – 254 с.</p> <p>3. Золотухін Д. Ю. Біла книга спеціальних інформаційних операцій проти України 2014 – 2018/ Д. Ю. Золотухін. – К., 2018. – 384 с.,</p> <p>4. Смолянчук В. Історичні факти проти Кремлівської брехні / В. Смолянчук // Військо України. – 2015. – № 09 (179). – С. 40–43.</p> <p>5. Попович М. Війна і суспільство / М. Попович // Філософська думка. – 2015. – № 1. – С. 5.</p> <p>6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» : Указ Президента України від 25.02.2017 № 47/2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.president.gov.ua/documents/472017-21374.</p> <p>7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України» : Указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.president.gov.ua/documents/962016-19836.</p> <p>8. Сашук Г. Інформаційна безпека в системі забезпечення національної безпеки / Г. Сашук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journ.univ.kiev.ua/trk/publikacii/satshuk_public.php.</p> <p>9. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти) / [В. Остроухов, В. Петрик, М. Присяжнюк та ін.] ; за ред. Є.Д. Скулиша. – К. : КНТ, 2010. – 776 с.</p> <p>10. Дерекор В.Н. Теоретико-методологічні засади класифікації загроз об'єктам інформаційної</p>		
--	--	--	--	--

		<p>безпеки / В. Деремо // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2015. – № 2 (18). – С. 16–22.</p> <p>11. Хмелевський Р.М. Дослідження оцінки загроз інформаційній безпеці об'єктів інформаційної діяльності / Р. Хмелевський // Сучасний захист інформації. – 2016. – № 4. – С. 65–70.</p> <p>12. Світлична В.Ю. Інформаційна безпека: багатогранність сутності, види загроз та шляхи забезпечення / В. Світлична, Т. Світлична // Науковотехнічний збірник. – Х. : ХНАМГ, 2013. – № 109. – С. 360–369.</p>		
<p>Тема 16. Соціальні наслідки примусової міграції населення України</p>	Лекція	<p>1. Права внутрішньо переміщених осіб: навчальний посібник / [С.Б. Булеца, О.І. Котляр, Я.В. Лазур та ін.]; за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. О.Я. Рогача; д-ра юрид. наук, проф. М.В. Савчина. – Ужгород: РІК-У, 2017. – 436 с.</p> <p>2. Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи : кол. моногр. / НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. - Київ, 2019. - 350 с.</p> <p>3. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. – К.: НІСД, 2015. – 36 с.</p>	2	
<p>Тема 17. Підсумки Проблеми становлення демократії, інтеграції і модернізації українського суспільства після перемоги</p>	Лекція	<p>1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.</p> <p>2. Шемшученко Ю. Зміцнювати, а не розхитувати державний суверенітет / Ю. Шемшученко, О. Скрипнюк // Право України. – 2015. – № 8. – С. 115–119.</p> <p>3. Шульга М. Збій соціальної матриці.: монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2018. – 284 с.</p>	2	
Підсумковий контроль		Залік		

Пререквізити	Для вивчення курсу «Війна суспільство» учасники потребують базових знань із навчальних дисциплін: «Історія», «Соціальна філософія», «Соціологія соціальних змін», «Соціологія війни та миру», «Соціологія міжнародних відносин та конфліктів».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	Презентації, лекції, обговорення, дискусії, реферування джерел до курсу
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. За роботу в семестрі бали нараховуються за таким співвідношенням (відповідає виконанню індивідуальних завдань):</p> <p>Презентації двох авторських проектів на обрану тему із запропонованих (або ж із самостійно запропонованих студентом) (0-25 балів).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Гібридні війни» як феномен сучасності. 2. Міжнародна спільнота, держава та громадянське суспільство: особливості взаємодії відносин при миробудівництві 3. Стратегії України та росії в російсько-українській війні 4. Передумови та хід російсько-української війни 5. Ідеологія, дискримінація, расизм, дегуманізація як фактори геноциду. Суб'єкти та актори геноциду. 6. Подолання досвіду війни у соціо-культурних практиках. 7. Історична пам'ять та реконструкція травматичного досвіду 8. Громадянська активність під час війни 9. Армія як соціальний інститут 10. Найманство як соціальна проблема. 11. Реформування української армії у ХХІ ст.: причини та головні тенденції. 12. Основні проблеми військовослужбовців в Україні 13. Проблеми контрактної служби в Україні. 14. Жінки у сучасній російсько-українській війні. <p>2. Протягом семестру передбачається проведення двох контрольних робіт (2 X 5 балів).</p> <p>3. Дебати, дискусії з теоретичних питань на семінарських заняттях (0-5 балів).</p> <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p>
Питання до екзамену	
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.